

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljke je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja 8 K
pol leta 4 „
četrt leta 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani, Gradišče št. 2.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Slovenskemu štajerskemu učiteljstvu.

Naš dan je tukaj.

Velikonočni ponedeljek — praznik vstajenja slovenskega štajerskega učiteljstva, dan prvega našega skupnega nastopa!

Ne bomo rabili dosti besed, ne bomo vas prosili, da omenjeni dan prihitite v Celje, da se tam v družbi tovarišev in tovarišic pogovorite o svojih težnjah, da se porazveselite v lepi kolegijski. Ne — ker vemo, da vam to itak že velja stanovska zavednost, da vam stanovski ponos ne bo dovolil isti dan ostati doma, da vam glasno kliče srce in vest — Celje, v krog svojih bratov in sester!

V Emavz — v Celje!

Seveda, kdor je bolan, kdor je stanovsko nezaveden, komur ni za tovariše in tovarišice — ta ostane doma za petjo, ali pa mogoče celo kam drugam nameri svoje korake. Toda vsi drugi prihitite v Celje, pa ne sami, s seboj privedite tudi svoje — tako da bode na velikonočni ponedeljek, v Celju velika učiteljska družina.

Na veselo snidenje!

Vodstvo „Zveze slov. štajerskih učiteljev in učiteljic“.

Slovenski štajerski učiteljski dan.

„Zveza slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“ ima na velikonočni ponedeljek, dne 20. malega travna 1908, v Narodnem domu v Celju sledeča zborovanja in prireditve:

I.

Vodstvena seja v društveni sobi (knjižnici) točno ob 8. uri zjutraj.

LISTEK.

„Slepa ljubezen.“

Igra s petjem v petih dejanjih. — Slika iz vzgoje. — I. zvezek. — Spisal A. Pesek. Cena 1 K, s pošto 1 K 10 h. — Založil A. Pesek, učitelj v Narapljah.

Najprej nekaj splošnih opomenj.

Urnih korakov napredujemo v stoletju socialne preobnove človeštva. Vsi reakcionarni napori modernemu napredku so brezuspešni. Tisoči in tisoči samostanskih šol z vsemi nepremisljivimi cerkvenimi dogmami in večnimi principi ne morejo ustaviti deroče reke napredka in omike. Kar je začela pred sto in več leti francoska revolucija, gre sedaj v klasje. Veda se mora popularizovati, umetnost ponižati k ubornemu delavcu. Znanost mora postati skupna last vsega človeštva, ne samo nekaterih privilegirancev, da si jo uslužijo za svojo dekle. Ne!

Ne majhen korak bližje k temu smotru je napravil v delokrogu ljudske šole dokončni

II.

Seja upravnega odbora v posvetovalnici posojilnice ob 9. uri po temle dnevnem redu:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo o delovanju vodstva.
3. Poročilo o denarnem stanju.
4. Izprememba društvenih pravil.
5. Predlogi vodstva.
6. Predlogi društev.
7. Določitev dnevnega reda za občni zbor.
8. Določitev kraja in časa prihodnje seja upravnega odbora.
9. Slučajnosti.

K seji upravnega odbora imajo pristop samo vodstveni odborniki in pa od posameznih društev izvoljeni upravni odborniki.

III.

Občni zbor

se vrši ob 11. uri v veliki dvorani. Pristop ima vsakdo. Oglašeni sta dve predavanji, in sicer: Ljudevit Černež: „Vzgojujmo mislece!“ Dr. Fr. Ilešič: „Jubilej 1848.—1908.“ (1. Prve slovenske učiteljske skupščine l. 1848. — 2. O kulturni prošlosti Štajerske sploh.)

IV.

Posvetovanje o ustanovitvi narodne socialne zveze in razna predavanja.

Posvetovanje se vrši ob 5. uri. V kateri sobi in po katerem vzporedju, še ni določeno.

V.

Koncert.

slovenskega štajerskega učiteljstva v proslavo 60. letnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. — ob 8. uri zvečer.

Vzpored:

1. Cesarica pesem.
2. M. Rožanc: V mlinu. Poje moški zbor.
3. Chopin: Nokturno v desduru. Svira na klavirju tov. Schreinerjeva.
4. Jos. Prochazka: Tak si lepa... Besede Simon Jenkove. Sopran solo. Poje gđ. A. Drobničeva.

šol. in učni red, priporočuje čim tesnejši stik šole z domom. Šola in domače življenje se morata zlititi v en sam tok, močan in krepak, da pomore k pravi resnični vzgoji mladine. Starši naj podpirajo učitelja, učitelj svetuj staršem v vseh slučajih, ko so potrebni sveta.

Prvi pogoj seveda je spoznanje, da je šola potrebna. Ne poljsko delo in paša, ne gozd in vsakdanja opravila, nič ni važnejšega za otroka od naukov, ki se mu vcepljajo v šoli za bodoče življenje. Danes se še izobražen človek, podkovan z vsem potrebnim, težavno prerine skozi svet. Kako se bo pa neuk Slovenec? Drugi narodi skrbijo za šole, za izobrazbo mladine, pri nas se pa zabija ljudem, da je dovolj nekaj molitve, pa nekaj branja, pisanja in računstva.

Ljudstvo naj spozna, kaj se otroci uče v šoli, spoznati mora potrebnost teh naukov. Spozna pa naj tudi, kako se uče. Šiba več ne poje pri nas nove maše. Sedanji učiteljski rod zna nekaj več, kot so znali nekdanji šomaštri in mežnarji, pa tudi uče drugače.

5. Antonin Rubinstein: Koncert za gosli s spremljevanjem klavirja: 1. Andante, 2. Moderato assai.

Svira tov. Fran Serajnik, spremlja tov. Schreinerjeva.

6. E. Adamič: Po slovesu. Poje ženski zbor.

7. Loewe: Evgen, vitez plemeniti. Balada. Bariton solo. Poje tov. Schneider.

8. Jos. Paukner: Kukavica. Besede prevedel iz češtine Lj. Černež. Mešan zbor.

Zbore vodi Vrečer Rajko.

Po koncertu prosta zabava in ples. Svira celjska narodna godba.

Vstopnina 1 K. Za sedeže je kupiti razen vstopnice še sedežno karto, in sicer za sedeže 1. in 2. vrste po 3 K, 3.—7. vrste 2 K, 8.—16. vrste 1 K, na balkonu 1:50 K. — Besedilo pesmi stane 20 vinarjev.

V Celju se doba vstopnice in sedežne karte v trafiki v Narodnem domu in na večer koncerta pri blaginici, ki se otvori ob 7. uri.

Opomba: Pevske vaje za koncert se vrše ob 9. uri točno za ženski zbor in ob 3. uri za mešani in moški zbor v veliki dvorani. Pevci in pevke se nujno prosijo, da točno in zanesljivo pridejo k vaji.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca marca: K 50.002.33.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Ljudstvo naj spozna, da je potrebno tudi ne samo ono, kar izobrazuje umno, marveč tudi plemenitost srca, čuvstvovanja. Ob tem bodo starši spoznali svoje lastne napake pri vzgoji, napake svojih otrok in spoznali tudi velik pogrešek, da so doslej prezirali ali omaloževali korist šole in učiteljstva.

Blagodejni vpliv sestankov učiteljstva z roditelji se že kaže. „Domače ognjišče“ se širi, in šola zmaga celo v krajih, ki so zasluženi šoli neprijazni politični stranki. Ljudje gredo v Ameriko, gredo drugam po svetu, pa spoznajo, da samo prazno blebetanje naučenih besed še ne pripravi človeka k boljšemu kruhu.

Takšno je bilo ozadje ljudske šole do nedavnih časov, do današnjih dni. Tukaj treba zares radikalne operacije. In ne malo bo k temu pomogla A. Peska „Slepa ljubezen“. Avtor je na stališču: šola je potrebna, napredek mora biti, sicer nazadujemo. Slojem, ki tega ne zna, je igra namenjena. Tem slojem postane igra naravnost evangelijska. S tega stališča je ni mogoče prehladiti. Ima premnogo vrlin pristno ljudskega igrokaza.

Nobena stranka nam ne more pomagati!

Istra, 12. aprila 1908.

— Vem, da poreče marsikdo, ker se je učiteljstvo tudi tu — razen malih izjem — poprijelo resnega dela: O, saj tudi mi delamo in kako — od tega vsega pa vendar nič ni. Naj le tako govore. Mi imamo čisto vest, da izpolnjujemo le svojo dolžnost. Za drugo nemo vedeti in se zato prav nič ne bojimo. Vendar pa bodi pribiti, da si ne bomo pomagali z raznimi strankami, stranicami, recimo z liberalizmom, klerikalizmom, agrarno stranko, socializmom prav nič, ako ne bomo na vsak način pazili, da izobrazujemo sebe in one, ki smo zaradi njih! Le po tej poti je edina rešitev naša in vseh.

Na kak način pa dela človek? Nobene pomoči ni ne od spodaj ni od zgoraj. Ljudstvo izgublja vero, ker se mu je le vedno obetalo, vedno ga tolažilo in se mu ni moglo pomoči, ako si samo ni pomagalo. To pa se je zgodilo na tak način, da je na kmetih in skoraj večinoma v mestih postalo siromašno z raznimi poklicnimi in nepoklicnimi gospodarji. Ni čuda, da je izgubilo vso vero. Ne more živeti, ker ni imelo dovolj podlage, da bi moglo umno gospodariti. Razne elementarne sile, bolezni in druge nadloge so ga našle nepravilnega. Taki zgledi so prihajali od spodaj; od zgoraj same lepe prilizjene in sladke besede, ki jih je bilo lepo slišati ali težko izpolniti.

Če govoriš s posameznikom še o takih rečeh, te bo lepo poslušal, pritrjeval in resignirano pravil, da se boji, kaj bo. Slabi časi, draginja, sirovost. Ako govoriš z njim bolj napredno, te zavrne, da ne pozna takih novotarij ter da je boljše po starem. Ako govoriš o kmetijstvu, te apatiško gleda, kakor da so to prevsakdanje stvari. Postal je mehaniški stvor, ki dela, kakor veter zapiha. Veselo je, da gre na boljše. V splošnem so pa ti vetrovi vendarle žalostni, ker kažejo večinoma vsiljivo naturo!

Ko sem čital obvestilo o nji v tem listu, sem se bal zastran tendence, ker je tendenca v leposlovnih spisih navadno tisti plevel, ki zaduši estetski užitek. No, ko sem prečital „Slepo ljubezen“, nisem podčrtal nobene prisiljenosti. Kakor trdi nekje Stritar: haec fabula docet. Tudi v tem oziru moram priznati hvalo tov. Pesku.

Splah je igra prav srečno izvedena. Konceptija lahka, enostavna, dialog neprisiljen, jezik blesteč, gladek. Tov. Pesku se pozna, da praznuje letos 10 letnico pisateljevanja. Čestitam!

Morda se bo kdo izpotikal zaradi modrovanja učitelja Trpina. To je pa prav tisto, kar daje igri etičko vrednost. Namenjena je namreč preprostim slojem našega naroda. Tem pa moraš stokrat povedati eno, potem mu prineseš dokaz na dlani in še te bo — gledal debelo. Torej za ljudi takšnega miljeja, kakor je vzeta iz njega, si ne morem misliti nič boljšega. Tu bo igra učinkovala naravnost čudovito. Ako bodo zastran tendence znani „pedagogi“ zopet napadli avtorja, naj se zaradi-